

Egyezkedik a tanács és a szakszervezet

Már a padlás is kisöpörve...

Ha valóban így van, tehát teljesen üres a „kincstár”, mi szükség lehet arra, hogy leüljenek a városi tanács és a szegedi szakszervezeti bizottság képviselői tárgyalni? Nemrég egy megbeszélésen (mely a torony alatt zajlott) kiderült, nem múlt el fölöztünk teljesen haszontalanul az idő. Bár az is kétségtelen, hogy kézzelfogható eredménye alig volt a találkozásnak.

Tegyük félre most a praktikizmusunkat, és nézzük — az elvek szintjén — mire jutottak a tanácsiak és szakszervezetiek? Gondolom, a szakszervezet — titkon — abban reménykedett, hogy így, év vége táján lesz valami kis pénzmaradványa a tanács kasszájában, melyet szét lehetne osztani a hátrányos ágazatokban: az egészségügyben, az oktatásban és a közművelődésben. Mint kiderült, ez csupán hiú ábránd volt, hiszen ilyen maradványok nincsenek.

Az idei költségvetés — a 2,9 milliárd forint — már a szinten tartáshoz, az intézmények normális működéséhez sem volt elegendő. Sárkány István, a városi tanács pénzügyi osztályának helyettes vezetője azt is elmondta, hogy ez az összeg jövőre sem haladja meg nagyon a 3,2 milliárd forint-

tot. Kiemelt terület lesz továbbra is az egészségügyi alapellátás, az oktatás.

De mit ér az ilyesféle prioritás, ha nincs pénz, tette fel a kérdést Dobóczy Károlyné, a városi szakszervezeti bizottság titkára. Mire Müller Józsefné, a szegedi tanács elnökének helyettese szenvedélyesen megjegyezte: ebben az országban a humán ágazat sosem kapta meg a kormányzattól azt az összeget, melyre feltétlenül szükség volna. Tűzoltómunkával próbáltuk a házakat tömködni, ami oda-vezetett, hogy a járulékos beruházások igen gyakran egy egész öt éves tervet késleltet. Az elvonások ugyan csak nem kedveztek az egészségügynek, a kultúrának.

Hm, elvonások! Óriási fantomává vált mindannyiunk előtt ez az „átkos” intézkedés. Abban pedig a tanácsiak és a szakszervezet is egyetértett, hogy tanácsai önállóságra és stabil pénzgazdálkodásra van szükség. Ezt mi csak megerősíteni tudjuk — legfőképpen azért — mert akkor már nem lehet sem a minisztériumokra, sem a megyére, sem pedig a kormányzatra mutogatni, ha netán pathhelyzetbe kerül a város. Ehhez természetesen szükségeltetik a költségvetési reform, ami szá-

bad(abb) kezet adhat majd a tanácsoknak abban, mire, mennyit költenek.

Mi lesz addig? Legtragikusabb helyzetben talán az egészségügy van. Rózsa János, az EDSZ városi bizottságának titkára talány nélkül fogalmazott. Elodázhatatlan a megyei kórház megépítése. Hovatovább veszélybe került az alapellátás. Azt már Csergő Tibor városi főorvos mondta el, hogy eddig még tudtak gyógyszereket adni a betegeknek, egyetlen műtétet sem mondtak le, de félt, hamarosan katasztrófális lesz a helyzet.

A szakszervezetiek firtatták az okokat. A város egyértelműen fogalmazott. A megyei pénzekből nem a feladatok arányában részesülnek. Több példát is hallottunk erre. A műszerbeszerzés összegét miért nem osztja le „igazságosan” a megye Szegednek? A megye miért vindikál magának költségvetési, pénzügyi előjogokat? Több felvetést, a pártiskolát miért nem adják át a városnak oktatási célokra.

Végzeteként pedig csak annyit, hogy vészhelyzetben még az is segíthet, ha a szellemi erők összegeződnek. A tanács és a szakszervezet megbeszélésén erre történt kísérlet.

B. E.

Kísérleti „KRESZ-ezők”

Elégedettek lehetnek magukkal a megyei tanács közlekedési osztályának munkatársai: az új közúti közlekedési törvény szentesíti és általánosan kiterjeszti azt, amit ők 3 évvel ezelőtt kísérletként és külön engedéllyel elkezdtek.

A riasztó baleseti adatokból kiindulva és felismerve, hogy az iskolai tantervek-ből egyre inkább kiszorult a diákok közlekedési nevelése — szaktanár sem akad hozzá —, elhatározták: a hivatásos gépjárművezető-képző intézményeket és a középiskolákat közelebb hozzák egymáshoz. A harmadik osztályosokat „célozták meg” —, hiszen ők már túl vannak a 16. életévükön, de még előtte az érettségi hajrájának, könnyebben rászánják magukat arra, hogy szinte az iskolai elfoglaltságok keretei között a B kategóriás vezetői engedélyhez szükséges elméleti vizsgát már diákkorukban letegyék.

Ehhez persze szüleik jóváhagyása is kell, hiszen az elméleti órákért a 600 forintot, s az 500 forintos vizsgadíjat (plusz 200-at az okmánybélyegre) így is meg kell fizetniük. (De mégsem öt-öt és fél ezer forintot egy összegben, mint a jogosítványt is adó tanfolyamokért!). Ebben a különválasztott tanfolyam- és vizsgarendszerben az a jó, hogy a diák 17 éves korára elméletben mindent tud a közlekedésről és azért ennek

gyakorlati haszna is van! A gyakorlati vizsga pedig halasztható az érettségi, a felvételi, vagy a munkába állás utánra — három éven belül újabb elméleti vizsga kényszere nélkül.

Szegeden ez idő szerint 6. Csongrád megyében további 4 középiskolában „kreszesznek”, s ahol az igazgató nemcsak helyesli a szándékot, s elfogadja a kifejezetten e korosztálynak kidolgozott tematikát, hanem helyet is tud adni, ott még az órárendbe is sikerül beépíteni a foglalkozásokat. Az érdeklődést mutatja, hogy a szentesi mezőgazdasági szakiskolában minden harmadikos jelentkezett. A szegedi Bebrits-ben a diákok 80 százaléka akar nem csupán vasutas, hanem szabályos közúti közlekedő is lenni.

Nagy nehézséget nem okoz nekik az elméleti képzés a tapasztalatok szerint — ezek a már kiskoruktól „motorizált” gyerekek a felnőtteknél jobb eredményeket produkálnak. Az oktatók és vizsgáztatók véleményét figyelembe véve a kötelező óraszámot le is csökkentették: a kísérlet első évében 120 diákot, tavaly már ezret oktattak a módosított tematika szerint. Január elsejétől — úgy hívják — e Csongrád megyei tapasztalatot országosan hasznosítják: akinek elég a 88 óra körülbelül kétharmada is, továbbélhet, a gyakorlati vizsgáért „hajthat”. Ez utóbbihoz sem kell már so-

káig kötelezően 30 órát vezetni: készülöben van egy rendelet, mely szerint a tanulók és az oktató kölcsönös megállapodása alapján 20 óra után gyakorlati vizsgára mehet a jelölt. (S valamiképp az oktatót is ösztönözhetik végre: részesedhet a fennmaradó órák díjából.)

Tavaly egyébként száz középiskolással kísérletet tettek Csongrád megyében, s közülük 67-en vizsgára mehettek 20 óra vezetés után. Nem rossz arány, s bizonyítja: a járművezetés olyan szenvedély, amelyet érdemes fiatal korban elkezdni. S hogy a bevezető mondatra visszatérjünk: aligha véletlenül fogalmaz úgy a közlekedési törvény, hogy az általános iskolákban, a segéd-motorkerékpáros, a középiskolákban pedig a személygépkocsi-vezetői engedély megszerzésére meg kell teremteni a feltételeket.

Az érdeklődő iskolák és oktatóközösségek forduljanak bizalommal a megyei közlekedési osztályhoz!...

P. K.

Nagyobb játékkínálat

A Triál Sport-, Játék- és Hangszerkereskedelmi Vállalat vezetői csütörtökön a karácsonyi játékok és sport-szerkínálatról tartottak sajtótájékoztatót Budapesten, az Erzsébet királyné úti ideiglenes raktárházban, ahol ezúttal is december 21-éig, naponta — szombaton és vasárnap is — várják a vásárlókat.

A tájékoztatón elmondták, hogy az idén a tavalyival azonos mennyiségű játékot hoznak forgalomba, s ennek nagy része már az üzletekben van. Utánpótlás várható még a hazai és külföldi import plüssjátékokból, csehszlovák autópályákból, gyermekjárművekből és modellautókból. Ezekből a játékokból összesen többet kínálnak, mint tavaly. Nagyobb választék elemes játékokból is. Lego- és matchbox-, valamint vasútmodell-ező játékok, baba és fém

Megyei pártértekezlet előtt

Bizalom és felelősség

Közeledve a megyei pártértekezlethez, közelítünk egyre nagyobb érdeklődéssel fordul a párt belső életét, szervezetét, vezető szerepét, módszerét megújító kérdések felé. Az ezzel egy időben kibontakozó társadalmi mozgás, melyet a különböző önszerveződő csoportok aktív megjelenése is jellemez, az állampolgárok egy részében elbizonytalanodást, esetenként aggodalmat váltott ki. A társadalmat ma nemcsak a múlttal kapcsolatban, hanem a jellel, sőt a jövőt illetően is nagyfokú megosztottság jellemzi. Tapasztalható esetenként a párton belül az eltérő álláspont viszályos bírálatát, ingerült elítélése is. Ennek ellenére hiszem, hogy bizalmat és felelősségérzetet, jövőbeni egységet kovácsolnak a Csongrád megyei kommunisták közötti viták.

„A megérett gazdasági-társadalmi változások »levelezése« érdekében szemlében is megújult új párttestületre van szükség” — ezzel a sokszor megfogalmazott igénnyel teljes mértékben azonosulok. De az előbb már említett ellentmondások néhány észrevétel megfogalmazására késztetnek.

A megtartott városi pártértekezleten (Szegeden, Makón, Szentesen) a testületek személyi összetétele a korábbiakhoz képest megváltozott. A kommunisták megyei tanácskozását előkészítő beszélgetések alapján összeállított személyi javaslat is arról tanúskodik, hogy a változások igénylésében egységes a párttagság. A küldöttek jelentős módosításokat javasolnak a leendő párttestület összetételére. A névsort olvasva és elfogadva az az alapvető igény, hogy a vezetésbe felkészült, megoldásra váró kérdéseket legjobban ismerő személyek kerüljenek — több gondolatot ébreszt. Például a hatalommegosztás igénye és a „kiválasztottak” egyfajta koncentrációja ellentmondásnak tűnik. Miről van szó?

A pártértekezlet előkészítése kapcsán sokszor fogalmazódott meg: a vezetésbe ne kerüljenek „tisztviszalmozók”. Ugy tűnik, a küldöttválasztások során ezt több helyen második- vagy harmadrendűnek tekintették. Tudom, hogy ilyen és hasonló észrevételek önkéntlenül emlékeztünkbe juttatják a korábbi pártértekezletek előkészületeit, a különböző statisztikai követelményeknek eleget tevő küldöttválasztásokat. Ezek korlátai, demokráciát szűkítő megoldásai ismertek. Szerencsére nemcsak az idő, hanem a gya-

korlat is túlhaladta ezt a módszert. Bár úgy tűnik, hogy még nem alakult ki egészséges „önmegtartóztatás”, s vannak, akik ma is úgy gondolják: nélkülük semmi sem menne rendjén, mindenütt ott kell lenniük, hallatniuk kell szavukat, mert ők a legrátermettebbek, a legalkalmasabbak.

Ezek előrebocsátásával milyen választ lehet adni a feltehető kérdésre? Az előkészítő bizottság által közzétett javaslat szerint a jelölésre ajánlottak 14 százaléka pártfunkcionárius, közel egyötöde valamilyen üzemi, hivatali, intézményi vagy területi pártszerv tagja. Ugy vélem, ez probléma és ezt kezelhetővé kell tenni. Ez természetesen párton belüli ügy, és nem az egyes társadalmi rétegek arányos, vagy aránytalan képviselése (ha egyáltalán ez a terminológia elfogadható és használható a jövőben).

A politikai irányítás jövőbeni filozófiája szerint a hatékony politikai befolyásolás sarkalatos kérdése, hogy az adott munkahelyen, területen dolgozó és élő kommunisták kerüljenek döntési helyzetbe. Az irányítás alakult át — melyről mai értelemben beszélünk — a döntési képességre való felkészítésre. Ha ezt elfogadjuk, akkor úgy vélem, az is követelmény, hogy szűnjön meg a kölcsönös képviselő a munkamegosztás különböző szintjein elhelyezkedő párttestületek között. Mozgásterünket tághatjuk ki azzal, hogy minél több rátermett kommunista kerül választott tisztségbe.

Helyes és szükséges a jövőbeni testületi munka jellege szempontjából a jelöltek összetételét vizsgálni most, amikor nagy léptékkel haladunk a társadalmi irányítás, közeledve a marxizmus vagy azt is meghaladó „dolgozó” testületek kialakítása felé. A társadalmi munka is teljes embert kíván, és valósággal kizárja a funkcióhalmazok lehetőségét. A pártmozgalom ilyen típusú formálása további megfontolásokat kíván. Hiszen mind a döntés-előkészítés, mind a végrehajtás szervezése — szemben jelenlegi gyakorlatunkkal — a testületi munka szerves részévé válik. A párttestület mint döntési központ átalakul. Ez az egyik legnagyobb horderejű változás az eddig említettek közül. Ugyanis nemcsak dolgozó testületekre, hanem hatékonyan, rugalmasan működő szervezetekre van szükség, s megyei szinten a mai struktúra megváltoztatására. Ugy vélem, a közeli jövőben megszűnethető a végrehajtó bizottság, és majd kisebb létszámú pártbizottság irányítja a politikai munkát Csongrád megyében. Természetesen a jelenleginél kisebb létszámmal és kevesebb, vagy társadalmi tisztsgúttal, s az igények szerint az aktívabb szerveződő munkacsoportok sokaságával. A megválasztandó megyei pártbizottság létszámának és összetételének meghatározásakor már most érdemes volna erre is gondolni.

Azt mondjuk, s ez így igaz: forradalmi időszakot élünk, amikor már nem lehet a régi módon élni, nem elégséges régi módon dolgozni és gondolkodni. Számomra úgy tűnik, mintha egyszerre túl sokan lennének a „reformerek”, azok, akik a változásokért kiáltanak, de közülük alig néhányan képesek a jövő tartalmi követelményeinek felvázolására. Nem elégséges csak a megújulást, a nyilvánosságot, a reformgondolkodást hangoz-

tatni. A vezetői alkalmasság lényeges eleme a változási irányok konkrét felvázolásának képessége.

Sokan mondják, hogy a kisebbségben levők erősebben hangoztatják véleményüket azokénál, akik a hatalom sáncain belül vannak. Ezt nem tudom magamévá tenni, de elgondolkoztam azon: megynkben hogyan állunk a hangerővel? Azt, hogy a politizáláshoz jobban értők, felkészültebbek, vagy csupán a lehetőségekhez könnyebben hozzáférők gyakrabban hallatják hangjukat, én nem tartom bajnak. A problémát abban vélem fölfedezni, ha az őket hallgatók egy része nem érveikre figyel, hanem a tónusra; vagy ha szereplés-vágyat emlegetnek, s a meg nyilvánulásuk mögött valamilyen egyéni érdeket keresnek. A minap megjelent egyik cikkben arról elmélkedett a szerző: milyen jó dolog, hogy nálunk van gondolatszabadság. Ennek kapcsán említette a közelmúltban 19 aláíró nevével megjelent felhívást. A gondolatszabadság jegyében viszont vajon miért kifogásolta — mintha soha nem látott volna ilyet —, hogy a levél közlésével egy időben a válasz is megfogalmazódott?

A nem mindenkor biztató jelek ellenére optimista vagyok. Mindezt arra alapozom, hogy bár igen sok a nyűgösködés, az egymásra mutogatás, sőt néha még a társadalom különböző rétegei közötti feszültségek szitása is — a talponmaradás belső kényszere erősebb ezeknél. A párttagság egészen gondolkodó döntő hányada elutasítja az önmarcangoló, vagy éppen önkritika nélküli megnyilatkozásokat. Nem követi azokat, akik a múlt teljes megtagadása ürügyén és okán a kommunisták pozícióinak teljes feladását ajánlják megoldásként mai bajainkra.

Nehézségeink megoldásának módja a fejlettség mai szintjén nem lehet azonos a korábban alkalmazottakkal. A társadalmi fejlődés során, a nagyfokú elmaradottság miatt gyakran a felépítmény vette át azt a szerepet, amit más országban a gazdaság, mint motor produkált. Ma azonban — bár a politikai intézményrendszer szinte forradalmi jellegű átalakításának igénye fogalmazódik meg — a viszonyok mások. A gondjainkból való kilábalás döntő eszközének a gazdaság megújulását kell tekinteni. Ez a realitásmiség szerepét és felelősségét növeli. Ennek tudatosítása, a bizalom és a felelősség gyarapítása a politika számára döntő jelentőségű, s ennek érvényesítése a vezető testületek kialakításánál — úgy vélem — a megújulást, a feléledést hozó jövő egyik lényeges záloga.

Perjesi József

Elismerés

Az MHSZ főtítkára elismerésben részesítette az MHSZ Dunaújvárosi Könyvúvárluk sportolói, akik a közelmúltban a Magyar Tudományos Akadémia felkérésére részt vettek a bölcskei Duna-szakaszon a víz alatti régészeti feltárában. Munkájuk során több mint 40, régészetiileg igen értékes leletet emeltek ki a Dunából.

Egyházi vezetők megbeszélése

Jan Paulsen, az adventisták európai szervezetének elnöke november 25. és december 1. között a Magyarországi Hetednap Adventista Egyház vendégeként hazánkban tartózkodott. Megbeszéléseket folytatott a magyar adventista egyház vezetőivel, ismerkedett a gyülekezetek életével.

Az Állami Egyháziügyi Hivatalban Sarkadi Nagy Barna elnökhelyettesrel találkozott a szívélyes lég-

körű megbeszélésen áttekintették az együttműködés továbbfejlesztésének lehetőségeit. A magyarországi adventista egyházból évekkel ezelőtt kiszakadt csoport ügyében Paulsen elnök megerősítette az adventista világszervezet korábbi átfogólagosát, miszerint a világszervezet Magyarországon — mint minden más országban — csak egy egyházszervezetet ismer el.